

Barcelona'nın 20. yüzyılına teknolojik yolculuk

İspanya'da, iç savaş ve Franco rejimiyle unutturulan toplumsal mücadele hafızası, son yıllarda yeniden filizleniyor. Barcelona'nın sivil tarihini görünür kılmayı amaçlayan 'Memoria BCN' projesi, bu uyanışta teknolojinin sunduğu imkânları kullanıyor. Sonuç: Akıllı telefonunuzla Barcelona'nın toplumsal tarihine yolculuk.

GÖZDE KAZAZ

gozdekazaz@agos.com.tr

29 Ocak'ta Anarad Hıgür-yun Binası, Havak Salonu, kültürel miras ve hafıza çalışmalarında yeni yaklaşımların konuşulduğu bir panelle ev sahipliği yaptı. Yıkıma maruz bırakılan, insansızlaştırılan ve resmi tarih tarafından toplumsal hafızadan silinen mekanlar hakkında hazırlanan ve toplantıya konu olan üç projenin ortak noktası yeni teknolojilerle kurdukları ilişki oldu. Çevrimiçi haritalar, internet siteleri ve akıllı telefon uygulamaları gibi teknolojilerden faydalanan projelerin Türkiye ayağındaki iki örnekten biri, Hrant Dink Vakfı'nın iki buçuk senedir devam eden kültürel miras envanteri çalışması sonucu ortaya çıkan ve Türkiye'deki Ermeni, Rum, Süryani ve

Yahudi topluluklarının kültürel mirasını bir haritada bir araya getiren 'Anadolu'nun Kültürel Mirasını Ortaya Çıkarmak ve Savunmak' projesi; diğeriye Sabancı Üniversitesi Toplum-sal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Forumu ve Karakutu'nun oluşturduğu, Beyoğlu, Balat ve Kadıköy'de düzenlenen turlarla İstanbul'un toplumsal cinsiyet hafızasını keşfe çıkan 'Cins Adımlar' projesiydi. Sunumun yurtdışından gelen konukları ise İspanya'dan 'Memoria BCN' projesi oldu.

Memoria BCN, İspanya İç Savaşı ve Franco diktatörlüğünün etkilerini yoğun olarak yaşamış şehirlerden biriyle, Barcelona'yla ilgili bir hafıza çalışması. 1936-1939 arasındaki İspanya İç Savaşı sırasında sistematik olarak bombalanan ve 1975'te Franco rejimi sona erene kadar sokakları demokratik mücadelenin merkezi olan

Barcelona'nın tarihsel ve anıtsal mekanlarına bir seyahat yapmak için yola çıkan bu hafıza projesinde on farklı rota bulunuyor. Projenin en önemli özelliğiyle, bu rotalara telefona indirilen bir uygulama sayesinde kolayca erişilebiliyor olması.

The Associació Conèixer Història'nın (Tarihi Bilmek Derneği) bir projesi olan Memoria BCN'yi anlatmak üzere toplantıya katılan Jordi Guixé Corominas ve Oriol Lopez Badell, projenin ortaya çıkış amacını ve etkilerini anlattı.

Jordi Guixé Corominas, "resmi tarihin manipülasyonu nasıl kırılabilir ve hafıza tekrardan nasıl kurulabilir?" sorusu üzerinden yola çıktıklarını söylüyor ve yok edilen tarihe bir hapisaneyi örnek veriyor. Franco rejiminde kadın siyasi mahkumların tutulduğu hapisane, rejim sona erdik-

FOTOĞRAF • BERGE ARABIAN

ten sonra yıkılarak görünmez kılınmış. İç savaş galiplerinin tarihinin resmi tarih haline geldiği, mücadele edenlerin tarihinin unutulduğunu söyleyen Corominas, 'torunlar jenerasyonu' olarak tanımlanan kendi kuşağının hafıza

pratiklerine ağırlık verdiğini belirtiyor.

Tarihin izinde

İkinci İspanya Cumhuriyetinin kurulduğu 1931 yılından, Franco rejiminin ardından İspanya'da geçiş döneminin

yaşandığı 1980'e kadar 10 farklı turla hafıza mekanlarını keşfe çıkan proje, haritalandırma sürecinin mimarlarından Oriol Lopez Badell'in aktardığı kadıyla, özellikle Barcelona'da demokrasinin saldırıya uğradığı ve müca-

dele verilen yerleri odağına alıyor. "Barcelona'da Franco rejiminde Katalan varlığı yok edilmişti ve bütüncül bir tarih yoktu. Bu döneme ilişkin kamusal alanda bilgi kıtlığı olsa da akademiye pek çok bilgi vardı." Barcelona'da demokrasi mücadelesi verilen 200'e yakın mekan olduğunu belirten Badell, 2010'da hazırlık çalışmalarına başladıklarını ve ilk aşamada bu mekanların 70 tanesini odağa koyduklarını belirtiyor.

Katalanca, İspanyolca, İngilizce ve Fransızca ulaşılabilen uygulama, seçilen 10 mahalleyle ilgili genel bilginin yanı sıra, harita üzerinde gösterilen her bir rotada kullanıcıya rehberlik ediyor. 6 önce başlayan uygulamayı haftada yaklaşık 100 kişi kullanıyor.

Hafıza projesi için ayrıntılı bilgiye ulaşmak için adres: <http://memoriabcn.cat>

